

Scholing op de werkvloer en werktevredenheid

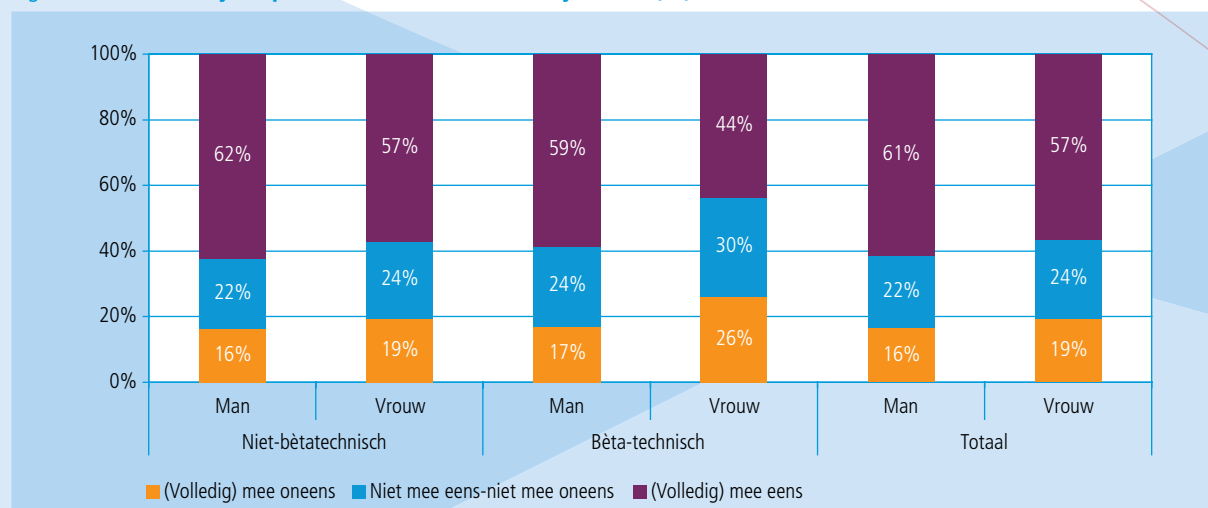
Een sterke kenniseconomie draait op goed opgeleide en beschikbare kenniswerkers. Om bij de top van Europa te kunnen horen wat betreft innovatie en onderzoek zijn bètatechnisch opgeleiden onmisbaar. Om dit te bereiken is het opleiden van veel, hoog gekwalificeerde bètatechnici alleen niet voldoende. Naast breed toegankelijk, aantrekkelijk en kwalitatief goed onderwijs is ook het behoud en de brede inzetbaarheid van bètatechnici op de arbeidsmarkt, oftewel het menselijk kapitaal, van wezenlijk belang. Wordt op de Nederlandse arbeidsmarkt voldoende aandacht besteed aan de inzetbaarheid (employability) en persoonlijke en professionele ontwikkeling van bètatechnisch personeel?

Scholing: minder mogelijkheden voor vrouwen

Om bètatechnici (en niet-bètatechnici) op de arbeidsmarkt effectief en langdurig in te zetten, is het van belang dat de kennis en vaardigheden aansluiten bij het dagelijks werk. Meer dan tweederde van de bètatechnici geeft aan dat hun kennis en vaardigheden aansluiten bij het werk. Door ontwikkeling en innovatie veranderen competenties voor functies in de loop van de tijd, in het bijzonder in de sector bètatechniek. Om kennis en vaardigheden up-to-date te houden is scholing en training op de werkvloer een belangrijk instrument. Iets meer dan één derde van de bètatechnici heeft in de afgelopen twee jaar in de huidige functie een door de werkgever betaalde opleiding gevolgd, onder niet-bètatechnici ligt dit iets lager.

Wat vinden bètatechnici zelf van de mogelijkheden voor ontwikkeling die zij krijgen op de arbeidsmarkt? Hier valt vooral nog winst te behalen bij vrouwen met een bètatechnisch beroep. In Figuur 41 is te zien dat vrouwen, in vergelijking met mannen, over het algemeen iets minder tevreden zijn met de mogelijkheden tot zelfontplooiing en ontwikkeling op hun werk. Dit verschil tussen mannen en vrouwen is echter het grootst wanneer we kijken naar degenen die een bètatechnisch beroep hebben. Hierbij is ruim een kwart van de vrouwen het oneens met de stelling 'Ik kan mij ontplooiën/ontwikkelen in mijn werk'. Onder mannen is zeventien procent het oneens met deze stelling.

Figuur 41 Ik kan mij ontplooiën/ontwikkelen in mijn werk (%).

Bron: OSA Arbeidsaanbodpanel 2002-2004

Inzetbaarheid

De vereiste competenties voor bètatechnische functies blijken moeilijker 'aan te leren' dan voor niet-bètatechnische functies. Bijna een kwart van de bètatechnici geeft aan dat meer dan een jaar nodig is om een nieuwe werknemer in te werken voor de huidige bètatechnische functie. Van de niet-bètatechnici geeft slechts tien procent dit aan.

De mate waarin bètatechnici inzetbaar zijn voor werkzaamheden die bij een andere functie of afdeling horen is relatief hoog. Dit betekent dat de bètatechnische functies moeilijk toegankelijk zijn én bètatechnici makkelijk inzetbaar zijn in andere functies. Om het bètatechnisch menselijk kapitaal op de arbeidsmarkt te vergroten is het daarmee van belang zowel de instroom te vergroten (vanuit onderwijs) maar zeker ook uitstroom uit de sector én arbeidsmarkt te voorkomen.

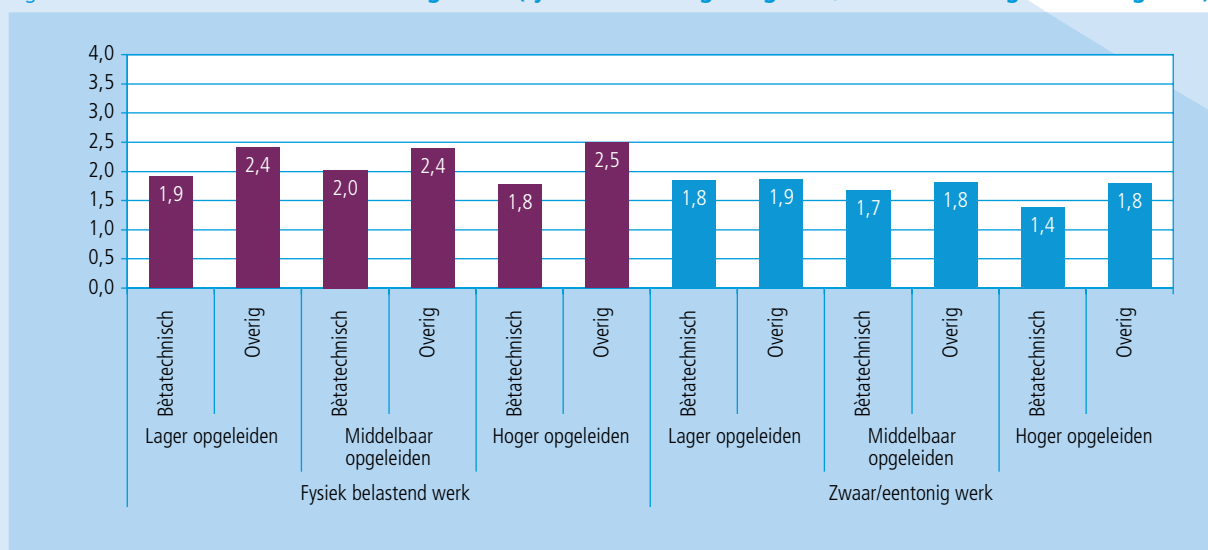
Werktevredenheid: zelfstandigheid wordt gewaardeerd

Tevreden werknemers gaan minder snel op zoek naar een andere baan, en zullen hun werk met meer enthousiasme uitvoeren. Daarom is het bevorderen van de werktevredenheid onder bètatechnici een instrument om hen te behouden voor de sector. De tevredenheid over de baan in het algemeen is zowel bij bètatechnici als bij niet-bètatechnici hoog. Bètatechnici zijn iets vaker tevreden over de mate waarin zij zelf het werktempo én de werkvolgorde kunnen bepalen. Niet-bètatechnici zijn dan weer iets meer te spreken over onder andere de inhoud van het werk, de werksfeer en de waardering en ondersteuning van de leidinggevende.

Arbeidsomstandigheden

Onder niet-belastende arbeidsomstandigheden kunnen mensen langer en met meer plezier werken.

Figuur 42 Oordeel over werkomstandigheden (fysieke belasting: range 0-4; zwaar/eentonig werk: range 0-3).

Bron: OSA Arbeidsaanbodpanel 2002-2004

Ruim twintig procent van de bètatechnici die met lichamelijk zwaar werk worden geconfronteerd ervaart dit als een grote belasting. Toch worden bètatechnici, zowel lager-, middelbaar- als hoger opgeleiden, minder vaak geconfronteerd met fysiek zware omstandigheden dan niet-bètatechnici (zie Figuur 42). Vooral lager opgeleide bètatechnici krijgen in hun werk relatief vaak te maken met geestelijk zwaar of eentonig werk (lopende band, geestelijk zwaar, herhaling van eenvoudige werkzaamheden).